

Dekadni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji 11. do 20. septembra 2012

OBVESTILO

Po dolgotrajni suši so se tla ponovno napolnila z vodo. Poteka predčasno spravilo koruze ter priprava tal za jesensko setev. Po vzpostavitvi normalne preskrbljenosti tal z vodo se travna ruša krepi in, če bodo razmere ugodne bo še možen odkos trave za silažo. V primorskih vinogradih je trgatev že končana, v drugih dveh vinorodnih območjih je bila vso dekada na višku. Kvaliteta grozdja je odsev letošnjih vremenskih razmer. Trgatev je zgodnejša, količina pridelanega grozdja je na s sušo prizadetih območjih manjša, izstopa pa visoka vsebnost sladkorja kar obeta dober, a za kletarjenje zahteven, vinski letnik.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Druga septembrska dekada je minila v znamenju močnih padavin in lokalnih neurij, ki so povzročali nemalo vremenskih nevšečnosti. Po dolgem obdobju nizkih pretokov rek, so se le te večinoma zopet napolnile, in nekatere tudi poplavljalje (Kolpa, Dravinja, Krka). Največ dežja je padlo na Dolenjskem, večinoma nad 125 mm, v Beli Krajini nad 150 mm. V visokogorju, v vzhodnem delu Štajerske, ter v delu Notranjske je bilo padavin okrog 100 mm. Najmanj dežja je padlo na Obali, do 70 mm, ter v Prekmurju, do 60 mm. Povsod po državi je bilo padavin v drugi dekadi vsaj še enkrat več kot v dolgoletnem povprečju. Največje odstopanje, za kar 300 %, smo beležili v pasu od Pohorja proti jugu do Bele Krajine in Kozjanskega. Odstopanje se je proti vzhodu in zahodu zmanjševalo. Temperature zraka so bile v večjem delu Slovenije pod dolgoletnim povprečjem. Za več kot 0,5 °C je bila temperatura zraka nižja v pasu od Julijskih Alp in Kamniško – Savinjskih Alp proti JV do Gorjancev in Kozjanskega. Topleje je bilo v večini Primorske, na Notranjskem in v večjem delu Prekmurja, do 0,5 °C. Večje odstopanje smo beležili le v delu Koprškega Primorja, Krasa, Vipavske doline in Goriških Brd. Najnižje povprečne dnevne temperature zraka so se gibale okrog 10 °C, na Koroškem okrog 8 °C, na Primorskem pa do 14,5 °C, medtem ko so bile v večjem delu Slovenije najvišje temperature zraka med 19 °C do 21 °C, na Koroškem blizu 18 °C, na Obali do okrog 22 °C.

STANJE RASTLIN

Ob skorajšnjem koncu letošnje vegetacijske sezone so kmetijska tla, po poletni suši, spet dobro namočena po vsej državi. Travnica ruša se je hitro obnovila, porast trave je ob razmeroma primernih temperaturah zraka ugoden, kar bo marsikje omogočilo tretji odkos za travno silažo. V Pomurju in Podravju so dovolj namočena tla omogočila vznik oljne ogrščice, ki je že v razvojni fazi dveh listov. Koruza je predčasno dozorela, poteka spravilo za živinsko krmo. Poljedelci so že začeli pripravljati površine za jesensko setev. Pričakovati je, da se bo v prihodnji dekadi že pričela setev ozimnega ječmena, nato bo sledila tudi setev drugih ozimnih žit. Dobri so pogoji v tleh so za vznik semena, v setveni globini so tla dovolj založena z vlago, tudi temperature tal, med 10 °C zjutraj in 15 do 20 °C čez dan, so bile ugodne za kaljenje semena. Ob koncu dekade so bila tla zaradi izdatnih padavin ponekod celo čezmerno namočena, kar je oteževalo spravilo kmetijskih pridelkov. Tudi v večjem delu osrednje Slovenije in na Dolenjskem ter v Posavju je bilo v prvi dekadi septembra glavno opravilo spravilo koruzne silaže, predčasno dozorelo koruzo za zrnje pa so prav tako že pospravljali z njiv.

Vso preteklo dekada je potekala trgatev. V primorskih vinogradih je ta že končana. V drugih dveh vinorodnih deželah se je pričela dva do tri tedne predčasno. S trgatvijo hitijo tudi zaradi visoke vsebnosti sladkorjev v grozdnem soku in marsikje neugodnem razmerju s kislinami, zato bo letnik zahteven za kletarjenje. O precej manjšem pridelku grozdja zaradi suše poročajo primorski vinogradniki. Drugod je bil izpad pridelka odvisen od vrste tal. Na tleh s slabo vodno zadrževalno sposobnostjo je pridelek manjši, na tleh z dobro vodno zadrževalno sposobnostjo pa je manj prizadet. Na grozdju je marsikje opaziti sončne ožige. Na Primorskem so plodovi oljk zaradi suše drobni in bodo dosegali polovico običajne teže. Zaradi suše so drevesa ustvarila manjše priraste, kar je slaba napoved tudi za letino v prihodnjem letu. Predčasno poteka tudi obiranje jabolk. Tudi na plodovih jabolk lahko marsikje opazimo sledove letošnjega poletja.

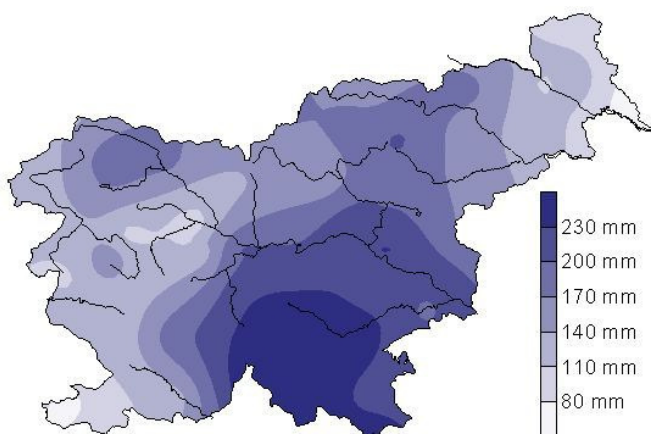
IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

V drugi dekadi septembra je v večjem delu Slovenije izhlapelo malo do 25 mm, na Primorskem pa več kot 30 mm.

VODA V TLEH

Padavine v drugi septembrski dekadi so poskrbele, da je bila dekadna vodna bilanca povsod po državi pozitivna. Na Obali in v Prekmurju je bila okrog 30 mm, na Goriškem in ravninskih predelih Gorenjske okrog 70 mm. Najbolj ugodna je bila bilanca na Dolenjskem (120 mm). Vodna bilanca vegetacijske sezone pa v večjem delu države ostaja negativna. Največji sezonski primanjkljaj je bil ob koncu druge dekade na Obali, 515 mm, v ožjem Prekmurju in na Goriškem, okrog 170 mm, v delu Podravja pa okrog 100 mm.

Količina padavin v prvi in drugi dekadi septembra 2012

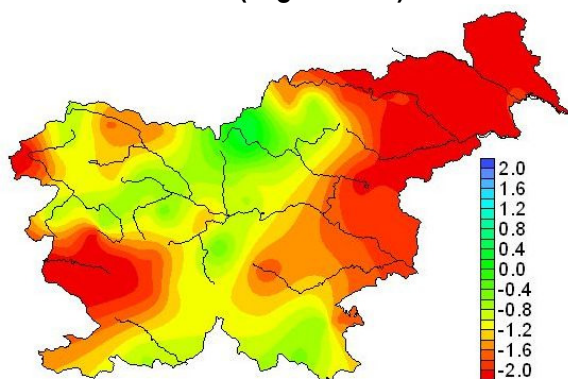
September je namočil slovensko zemljo. Najmanj dežja je v prvih dveh dekadah septembra padlo v skrajnem severovzhodnem delu Slovenije, med 50 in 60 mm na območju Lendave in do 80 mm na delu Obale. Večji del Primorske in na bovškem so dobili do 140 mm dežja, prav tako tudi Slovenske Gorice, kjer so se vrednosti gibale med 140 in 180 mm. Količina padavin na Gorenjskem je bila od 90 do 160 mm. Največ dežja je padlo na Dolenjskem, 190 do 270 mm. Na Koroškem in Štajerskem so se vrednosti povzpele do okrog 200 mm. Prekmurje je prejelo od 100 do 140 mm.

SPI (standardiziran padavinski indeks) predstavlja mero, kaj določena količina padavin skozi izbrano časovno obdobje pomeni glede na normalno oz. pričakovano količino padavin za to obdobje. Negativne vrednosti SPI še ne pomenijo sušnosti pač pa le negativno odstopanje od dolgoletnega povprečja, ki ga od vrednosti -0,99 do 0,99 smatramo za normalno stanje.

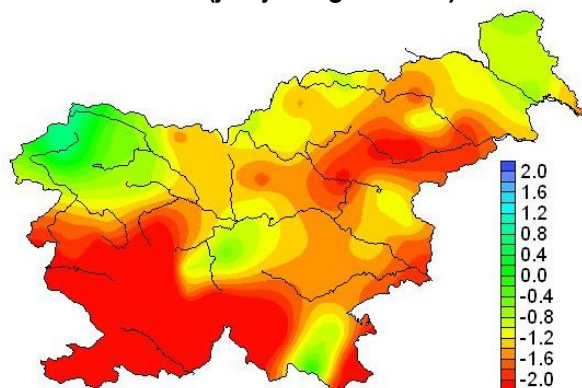
Največja negativna odstopanja padavin od dolgoletnega povprečja (1971-2000) SPI1 za mesec avgust so v Prekmurju, večjem delu Štajerske (izjema so višji predeli), Krški kotlini, Gorjancih, Suhi Krajini ter na Krasu, v Vipavski dolini Goriških Brdih, na Obali ter na kobariškem.

SPI3, ki zajema vse poletne mesece pa kaže drugačno sliko. Predvsem sta izpostavljeni Primorska in Notranjska, kjer so bila negativna odstopanja največja in kažejo ekstremno suho situacijo. Zelo suhi so bili tudi Bela Krajina, krško – brežiško, Celjska kotlina ter porečje Dravinje. Na ostalih območjih Štajerske in Dolenjske je bilo po vrednostih SPI zmerno suho. Negativno suho odstopanje od dolgoletnega povprečja kažejo vrednosti tudi v zgornjem delu Ljubljanske kotline.

SPI1 (avgust 2012)

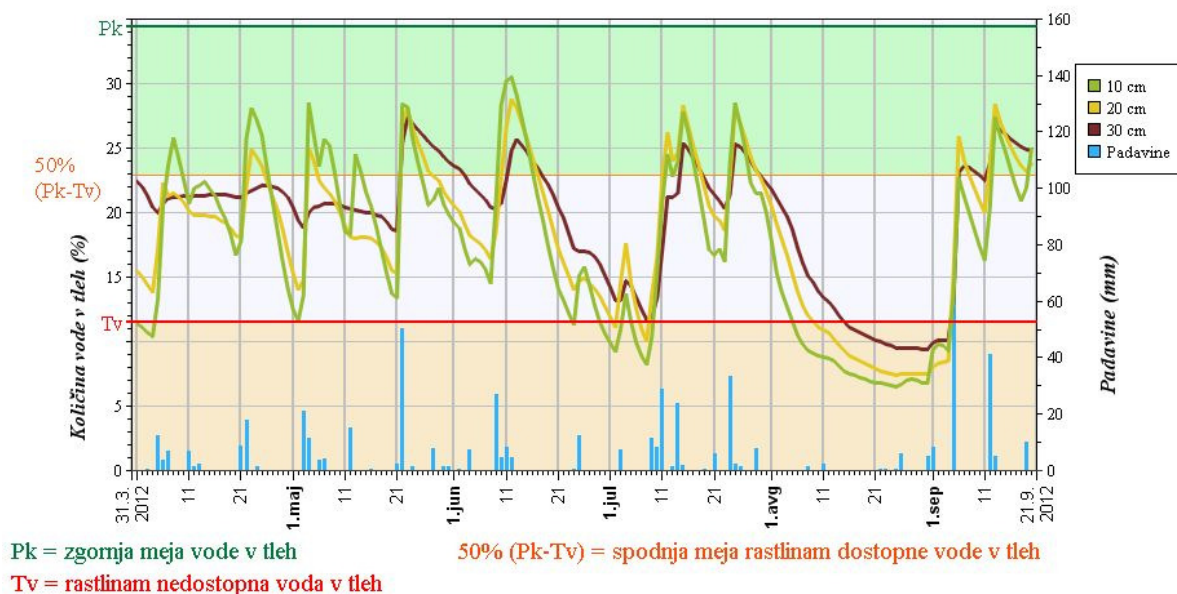

SPI3 (junij – avgust 2012)

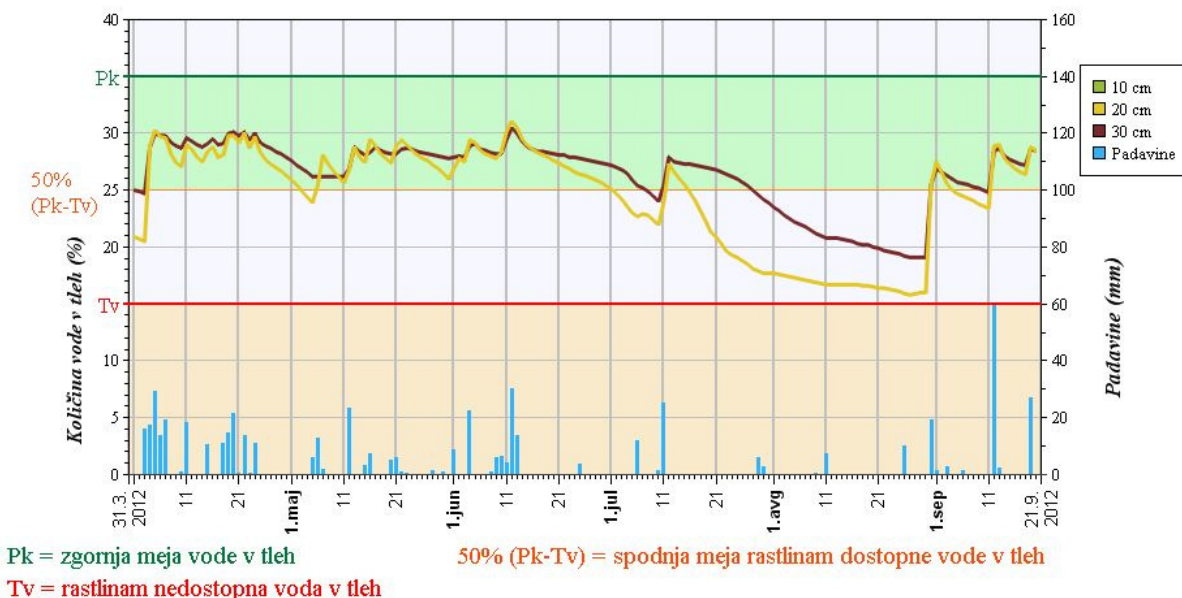
SPI	opis	barvna skala	verjetnost pojava
2.0 in več	Ekstremno mokro	Temno Modra	2.3 %
1.5 to 1.99	Zelo mokro	Svetlo Modra	4.4 %
1.0 to 1.49	Zmerno mokro	Sivo Modra	9.2 %
-.99 to .99	Normalno	Zelena	68.2 %
-1.0 to -1.49	Zmerno suho	Rumena	9.2 %
-1.5 to -1.99	Zelo suho	Oranžna	4.4 %
-2 in manj	Ekstremno suho	Rdeča	2.3 %

Povprečna vsebnost vode v tleh in padavine: Murska Sobota, 1. 4. – 20. 9. 2012

Padavine v drugi septembrski dekadi so v Murski Soboti vsebnost vode v tleh potisnile sicer v območje rastlinam lažje dostopne vode, a je vrednost hitro padala in je bila ob koncu dekade spet nekoliko težje dostopna.

Povprečna vsebnost vode v tleh in padavine: Bilje, 1. 4. – 20. 9. 2012

Padavin je bilo v Biljah premalo, da bi napolnile talni vodni rezervoar do polne poljske kapacitete, je pa voda v tleh ostajala na nivoju rastlinam lahke dostopnosti celo dekada (podatki za meritve v globini 10 cm niso na voljo).